

REVDIRANI PROVEDBENI PROGRAM GRADA PAKRACA 2025.-2029.

Grad Pakrac

Listopad, 2026.godine

Sadržaj

1. UVOD 1

1.1. Kontekst i metodologija izrade Provedbenog programa Grada Pakraca 1

1.2. Zakonodavni okvir 3

1.3. Strateški okvir 4

2. ANALITIČ KA PODLOGA ZA IZRADU KRATKOROČNIH RAZVOJNIH POTREBA I RAZVOJNIH POTENCIJALA 5

2.1. Položaj, smještaj i okruženje 5

2.2. Stanovništvo i struktura stanovništva 8

2.3. Gradska uprava i gradske institucije i poduzeća 9

2.4. Vizija i misija Grada Pakraca 10

2.5. Proračun 11

3. RAZVOJNE POTREBE GRADA PAKRACA TEMELJENE NA PLANU RAZVOJA PSŽ 13

3.1. Opis izazova i razvojnih potreba 13

3.2. Razvojni potencijali i potrebe za gospodarstvo, ruralni razvoj i turizam 14

3.3. Potrebe 17

4. PRIORITETI DJELOVANJA U PODRUČJU NADLEŽNOSTI GRADA PAKRACA TEMELJENI NA PRIORITETIMA PSŽ 19

5. POPIS MJERA ZA PROVEDBU ODABRANIH POSEBNIH CILJEVA S KLJUČNIM AKTIVNOSTIMA I PRIPADAJUĆIM POKAZATELJIMA REZULTATA 25

6. INDIKATIVNI FINANCIJSKI OKVIR ZA PROVEDBU MJERA 36

UVODNA RIJEČ GRADONAČELNIKA

Grad Pakrac u proteklom razdoblju dokazao je da zajedništvom, upornošću i jasnom vizijom može ostvarivati projekte koji unapređuju kvalitetu života svih naših građana. Uspjeli smo modernizirati komunalnu i društvenu infrastrukturu, razvijati poduzetničku klimu, ulagati u obrazovanje i socijalne programe te sustavno graditi grad u kojem mladi žele ostati, a stariji osjećaju sigurnost i dostojanstvo. Snagu našeg razvoja činili su ljudi, ali i strateško korištenje dostupnih europskih i nacionalnih izvora financiranja, bez kojih brojni projekti ne bi bili ostvarivi. Upravo ta sredstva, u kombinaciji s našim znanjem i angažmanom, omogućila su nam da stvaramo grad po mjeri svakog sugrađana, imajući pri tome uvijek u vidu posebno one najranjivije među nama.

Pred nama je novo mandatno razdoblje – od 2025. do 2029. godine – u kojem ćemo nastaviti graditi na postignutim temeljima, ali i hrabro odgovarati na nove izazove. Ovo mandatno razdoblje moje je prvo, kao novog čelnika jedinice lokalne samouprave, pa samim time i ovaj dokument prvi koji donosim. Napominjem da će se sadržaj ovog Programa revidirati po donošenju novog proračuna za 2026.godinu, pri čemu će u Program biti uvrštene nove mjere i novi projektni prijedlozi koji će biti usklađeni s novim proračunom. Provedbeni program koji se nalazi pred vama predstavlja ciljeve, mjere i aktivnosti kojima planiramo dodatno osnažiti lokalni gospodarski razvoj, unaprijediti infrastrukturu, podići razinu društvenih usluga te osigurati još veće uključivanje građana u donošenje odluka. Ovaj program usklađen je s nacionalnim i županijskim razvojnim dokumentima, kao i s prioritetima Europske unije za razdoblje 2021.–2027., a posebno sa smjernicama za pametniji, zeleniji, povezaniji, socijalniji i građanima bliži razvoj.

Posebno naglašavam da Provedbeni program nije zatvoreni dokument. On je otvoren za dopune, prilagodbe i nove ideje koje dolaze od naših građana, institucija i udruga. Upravo zato pozivam sve vas da budete aktivni sudionici u njegovoj provedbi, jer samo zajedničkim snagama možemo osigurati da naš grad bude još ugodnije mjesto za život, rad i obitelj.

Naš zajednički cilj ostaje isti – bolji život svih nas u našem Pakracu.

S poštovanjem,

Gradonačelnik

Tomislav Novinc, mag.prim.educ.

1. UVOD

1.1. Kontekst i metodologija izrade Provedbenog programa Grada Pakraca

Provedbeni program Grada Pakraca za razdoblje od 2025. do 2029. godine važeći je akt strateškog planiranja donesen 2025. godine. Gradonačelnik je dana 10.srpnja 2025. godine donio Odluku o pokretanju postupka izrade Provedbenog programa Grada Pakraca za mandatno razdoblje 2025. - 2029. godine (KLASA: 300-01/25-01/1, URBROJ: 2177-9-30/01-25-1). Time Provedbeni program Grada Pakraca 2025. – 2029. vrijedi od dana donošenja do 31. prosinca 2025. Sukladno članku 26. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 123/17, 151/22), jedinice lokalne samouprave (u nastavku JLS) imaju obvezu izrade i donošenja provedbenih programa. Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave donosi provedbeni program najkasnije 120 dana od dana stupanja na dužnost izvršnog tijela JLS za mandatno razdoblje. Provedbeni program Grada Pakraca za razdoblje od 2021.-2025.godine prestao je važiti istekom mandata dotadašnje gradonačelnice. Kako je provedbeni program vezan za proračun, prvotni Provedbeni program za razdoblje od 2025.-2029.godine vezao se za proračun prijašnjeg mandatara, odnosno tek nakon rebalansa proračuna ili donošenja novog proračuna stečeni su uvjeti za revidiranje Provedbenog programa i povezivanja mjera i aktivnosti sa stavkama proračuna novog mandatara. S obzirom da do donošenja prvobitnog Provedbenog programa Grad Pakrac nije imao potrebu vršiti rebalans proračuna, veza Provedbenog programa je bila tada važeći proračun donijet u prethodnom mandatu, a koji je donekle bio nekompatibilan sa potrebama i projektima koji su u planu za mandatno razdoblje na koje se Provedbeni program odnosi. Stoga je prvobitni akt revidiran tijekom 2026. godine radi usklađivanja s Proračunom Grada Pakraca za 2026. godinu i projekcijama za naredno razdoblje, kao i s novonastalim okolnostima provedbe, razvojnim potrebama i planiranim projektima Grada Pakraca. Revizijom su ažurirane mjere, ključne aktivnosti i projekti, pokazatelji rezultata i njihove ciljne vrijednosti, procijenjeni troškovi provedbe, izvori financiranja te ostali elementi Provedbenog programa na koje su utjecale izmijenjene okolnosti provedbe. Detaljan pregled izvršenih izmjena sadržan je u dokumentu „Pregled izmjena izvršenih revizijom Provedbenog programa Grada Pakraca za razdoblje 2025.–2029. godine", koji čini prateću dokumentaciju uz Revidirani Provedbeni program.

Provedbeni programi jedinica lokalne samouprave kratkoročni su akti strateškog planiranja koji opisuju i osiguravaju postizanje ciljeva, ako je primjenjivo, iz srednjoročnog akta strateškog planiranja i poveznicu s proračunom jedinice lokalne samouprave. U svrhu revidiranja programa gradonačelnik je donio Odluku o imenovanju Radnog tijela za praćenje, provedbu i reviziju Provedbenog programa Grada Pakraca za mandatno razdoblje 2025.–2029. godine (KLASA:300-01/25-01/1, URBROJ:2177-9-30/01-26-5, Pakrac, 02.listopada 2026. godine) te Odluku o pokretanju postupka revidiranja Provedbenog programa Grada Pakraca za mandatno razdoblje 2025.-2029.godine (KLASA:300-01/25-01/1, URBROJ:2177-9-30/01-26-6, Pakrac, 02.listopada 2026. godine).

Radno tijelo čine slijedeći članovi:

1. Tomislav Novinc, gradonačelnik,
2. Zrna Garača, ravnateljica Lokalne razvojne agencije Grada Pakraca ''PAK-RA''
3. Marijan Malogorski, pročelnik Upravnog odjela za graditeljstvo i komunalne djelatnosti
4. Robert Tubić, pročelnik Upravnog odjela za pravne poslove i financije
5. Ivana Šušnjić, v.d. pročelnica Upravnog odjela za društvene djelatnosti i gospodarstvo

Čelnici trgovačkih društava i javnih ustanova u vlasništvu i suvlasništvu Grada Pakraca pozvani su na sudjelovanje u izradi programa sa svojim prijedlozima. Pored navedenog, na sudjelovanje i davanje prijedloga mogu se pozvati i svi sugrađani putem javnog savjetovanja, a koje se provodi u sklopu donošenja proračuna, te se eventualni prijedlozi i potrebe mogu implementirati i u naredne revidirane verzije Provedbenog programa, ukoliko za istima bude potrebe.

Proces izrade i revidiranja Provedbenog programa Grada Pakraca odvija se kroz slijedeće faze:

1. Izrada analize stanja

2. Izrada baze projekata koji se planiraju započeti i/ili realizirati do 2029. godine

3. Izrada SWOT analize

4. Prijedlog vizije razvoja Grada Pakraca

5. Prijedlog i definiranje mjera, aktivnosti i projekata, u skladu sa strateškim ciljevima NRS 2030 i Planom razvoja Požeško-slavonske županije 2021. - 2027.godine

6. Povezivanje planiranih aktivnosti sa proračunom Grada Pakraca

7. Predlaganje nacrta Provedbenog programa Grada Pakraca za razdoblje 2025.-2029.

8. Usvajanje Provedbenog programa Grada Pakraca za razdoblje 2025.-2029. godine

U svrhu izrade programa korišteni su interni i eksterni relevantni podaci, poput Izvješća o izvršenju proračuna Grada Pakraca 2021.-2024., Izvješća o izvršenju proračuna za 2025. godinu, Prijedloga proračuna Grada Pakraca za 2026. godinu, te podataka Državnog zavoda za statistiku, Financijske agencije, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Hrvatske gospodarske komore, Registra udruga, Upisnika poljoprivrednika te drugih relevantnih nacionalnih institucija i službenih baza podataka.

1.2. Zakonodavni okvir

Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 123/17) uređen je sustav strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj na svim razinama upravljanja (nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini) te način pripreme, izrade, provedbe, izvješćivanja, praćenja provedbe i učinaka te vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Na temelju članka 15. stavka 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 123/17), Vlada Republike Hrvatske je 2018. godine donijela Uredbu o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (»Narodne novine«, broj 89/2018). Sustav strateškog planiranja u RH temelji se na nacionalnim (Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine), regionalnim, odnosno županijskim (Planovi razvoja jedinica regionalne/područne samouprave za razdoblje 2021-2027.) te lokalnim (Provedbeni programi jedinica lokalne samouprave za razdoblje 2021-2025.) aktima strateškog planiranja.

Provedbeni program Grada Pakraca za razdoblje 2025.-2029., u skladu s prethodno navedenim, predstavlja kratkoročni strateški akt kojim će se definirati ciljevi, prioriteti i mjere te razvojni projekti Grada Pakraca, a koji su usklađeni sa strateškim okvirom hijerarhijski viših akata, odnosno s

Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine (dalje: NRS 2030.) te Planom razvoja Požeško-slavonske županije za period 2021-2027. Obvezni sadržaj Provedbenog programa Grada Pakraca za razdoblje 2025.-2029. utvrđen je člankom 18. Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (»Narodne novine«, broj 89/2018).

1.3. Strateški okvir

NRS 2030 usklađena je s ciljevima nove regionalne i kohezijske politike Europske unije za razdoblje 2021.-2027.:

1. Pametnija Europa (Smarter Europe),

2. Zelena Europa bez ugljika (Greener, low-carbon Europe),

3. Povezanija Europa (More connected Europe),

4. Socijalnija Europa (More social Europe) i

5. Europa bliža građanima (Europe closer to citizens)

Strateški okvir NRS 2030, kao krovni nacionalni strateški akt na koji se potom veže i strateški smjer razvoja na regionalnoj i lokalnoj razini sastoji se od sljedećih razvojnih smjerova i strateških ciljeva (dalje: SC):

- **Razvojni smjer 1. Održivo gospodarstvo i društvo**

  - SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo
  - SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi
  - SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom
  - SC 4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske

- **Razvojni smjer 2. Jačanje otpornosti na krize**

  - SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život

- SC 6. Demografska obnova i bolji položaj obitelji
- SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj

➢ **Razvojni smjer 3. Zelena i digitalna tranzicija**

- SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
- SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva
- SC 10. Održiva mobilnost
- SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva

➢ **Razvojni smjer 4. Ravnomjeran regionalni razvoj**

- SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima
- SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti

Dokument je usklađen s višegodišnjim financijskim okvirom EU te aktima strateškog planiranja povezanim s uvjetima koji omogućavaju provedbu fondova Europske unije u razdoblju od 2021.-2027. definiranim Odlukom o utvrđivanju akata strateškog planiranja povezanih s uvjetima koji omogućavaju provedbu fondova Europske unije u razdoblju od 2021. do 2027. godine, rokova donošenja i tijela zaduženih za njihovu izradu (Vlada Republike Hrvatske, KLASA: 022-03/20-04/352, URBROJ: 50301-05/16-20-6), a koja je u skladu s Prijedlogom uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i financijskih pravila za njih i za Fond za azil i migracije, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za upravljanje granicama i vize (COM(2018) 375 final).

2. ANALITIČKA PODLOGA ZA IZRADU KRATKOROČNIH RAZVOJNIH POTREBA I RAZVOJNIH POTENCIJALA

2.1. Položaj, smještaj i okruženje

Grad Pakrac nalazi se u zapadnom dijelu Slavonije, a pripada Požeško – slavonskoj županiji, s površinom od 358,08 km2, što čini 19,73 % ukupne površine Županije. Prvi je po veličini od deset jedinica lokalne samouprave Požeško-slavonske županije. Kao prostorna jedinica potpada pod prostor statističke regije NUTS II razine Kontinentalna Hrvatska koja broji 2.872.954 stanovnika. Okružuju ga Bjelovarsko - bilogorska županija (općine Sirač i Dežanovac) na sjeveru, grad Lipik na zapadu i Brodsko - posavska županija (općine Okučani i Cernik) na jugu te općina Brestovac na istoku. Grad Pakrac nalazi se 120 km istočno od glavnog grada Zagreba i 26 km sjeverno od Novske.

Dostupan je autoputom Zagreb – Lipovac, izlaz Novska ili Kutina i cestom do Pakraca. Osim cestom, Pakrac je dostupan i željezničkom prugom koja povezuje Pakrac sa Zagrebom (željeznička pruga Zagreb – Virovitica). Grad Pakrac pripada drugoj skupini područja od posebne državne skrbi te V. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u zadnjoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave.

Zbog gospodarskog značaja, brojnosti središnjih funkcija i broja stanovnika, grad Pakrac je u planiranom sastavu središnjih naselja u Požeško-slavonskoj županiji razvrstan u V. kategoriju odnosno kategoriju manjeg regionalnog središta.

Slika 1. Prostorni smještaj grada Pakraca u Hrvatskoj

IZVOR: Karta županija Republike Hrvatske

U svom sastavu grad Pakrac ima 42 naselja i to: Badljevina, Batinjani, Bjelajci, Branešci, Brusnik, Bučje, Cicvare, Cikote, Dereza, Donja Obrižež, Donja Šumetlica, Donji Grahovljani, Dragović, Glavica, Gornja Obrižež, Gornja Šumetlica, Gornji Grahovljani, Jakovci, Kapetanovo Polje, Koturići, Kraguj, Kričke, Kusonje, Lipovac, Mali Banovac, Mali Budići, Novi Majur, Omanovac, Ožegovci, Pakrac, Ploštine, Popovci, Prekopakra, Prgomelje, Rogolje, Srednji

Grahovljani, Stari Majur, Španovica, Tisovac, Toranj, Veliki Banovac i Veliki Budići. Gradu Pakracu teritorijalno pripada i dio naselja Barica koji prema ustrojstvu JLS pripada Općini Sirač, a koje nije u sastavu Požeško – slavonske nego Bjelovarsko-bilogorske županije.

Grad djeluje kroz rad Gradskog vijeća i upravnih tijela koja obavljaju poslove lokalne samouprave na gradskoj razini. U gradu Pakracu nalazi se Ispostava Ureda državne uprave u Požeško-slavonskoj županiji. Na području grada djeluju i područne službe uprave, podružnice i zavodi, 24 mjesna odbora te Savjet mladih grada Pakraca. Od pravosudnih tijela u gradu djeluje Općinski sud.

2.2. Stanovništvo i struktura stanovništva

Stanovništvo i struktura stanovništva mijenjala se najintenzivnije u razdoblju od 1991. godine pa nadalje zbog ratnih okolnosti. Popisi stanovništva iz 1991. i 2001. razlikuju se ponajprije iz razloga što je popis iz 1991. godine rađen kao dio Popisa stanovništva u Jugoslaviji, s obzirom da je Republika Hrvatska tada još pripadala Jugoslaviji. Općina Pakrac se tada sastojala od 68 naseljenih mjesta. Tih godina struktura stanovništva po nacionalnoj pripadnosti bitno se razlikovala od današnje. Tako je u općini Pakrac prevladavalo stanovništvo srpske nacionalnosti sa čak 12 813 stanovnika, dok je stanovnika hrvatske nacionalnosti bilo tek 9 896. Podaci o strukturi stanovništva prema spolu, izvoru prihoda i zaposlenju za gradove nisu dostupni za 1991. godinu. Prema podacima iz 2001. godine, primjećuju se bitne razlike. Prije svega, broj stanovnika za grad Pakrac drastično se smanjio, ali razlog tomu nije samo iseljavanje i ratna stradanja, već promjena u sastavu naselja koja čine grad Pakrac. Lipik, koji je nekada pripadao sastavu općine Pakrac od tada čini zasebnu općinu Lipik sa svojih 26 pripadajućih naselja, a Pakrac više ne broji 68 naselja u svojoj općini kao 1991. godine, već 42.

Prema dostupnim podacima polovica ukupnog broja stanovništva grada Pakraca živi u samom naselju, dok ostalu polovicu čine stanovnici iz okolnih naselja. I struktura stanovništva po nacionalnosti se promijenila unutar tih 10 godina između popisa. Velik dio Srba izbjegao je za vrijeme i nakon operacije Bljesak 1995. godine. Prema popisu 2001. godine vidi se da broj Srba u Pakracu iznosi 1 514 što je drastičan pad u odnosu na 12 813 iz 1991. godine. Broj Hrvata u Pakracu naizgled se smanjio, sa 9 896 iz 1991. godine na 6 048 u 2001. godini, ali treba podsjetiti na promjenu u strukturi općine Pakrac po naseljima. Smanjenje broja naselja i odvajanje Lipika kao zasebne općine dovelo je do naizgled općenitog pada stanovnika, pa tako i po nacionalnosti.

Što se tiče sastava stanovništva po spolu, ti podaci nisu dostupni za 1991. godinu, a za 2001. godinu vidimo da je omjer muškog i ženskog stanovništva približan po broju, kao i 2011. godine. Što se dobne strukture tiče u Pakracu prema popisu iz 2001. godine najviše ima stanovnika između 65-69

godina starosti, njih 728. Djece od 0-4 godine ima 485. Najviše stanovnika nalazi se u dobnoj skupini 65-69 godina, njih 473. Djece od 0-4 godine ima 383. Radno sposobno stanovništvo od 15-64 godine u Pakracu čini 5 692. Glavni izvor prihoda prema popisu iz 2001. godine u Pakracu su prihodi od rada. Stanovnika kojima je glavni izvor prihod od rada ima 2 744, a onih bez prihoda 2 638. Drugi po brojnosti najvažniji prihod je prihod od mirovine, te on u Pakracu čini glavni izvor prihoda za 1 944 stanovnika. S obzirom na dobnu strukturu taj podatak nije iznenađujući. Prema broju zaposlenih i nezaposlenih u 2001. godini ima više zaposlenih, u Pakracu 3 343 zaposlenih i 702 nezaposlena.

Prema popisu stanovništva za 2011. godinu broj stanovnika se smanjio, ali ne drastično. U Pakracu on tako 2011. godine iznosi 8 460 stanovnika. U 2011. godini samo naselje Pakrac broji 4 842 stanovnika. Sama dobna struktura ostala je ista, pa i dalje najviše stanovnika čini dobnu skupinu od 65 i više godina (1 805 za Pakrac). Radno sposobnog stanovništva od 15 – 64 godine u Pakracu te godine ima 5 319. Broj ekonomski neaktivnih stanovnika u 2011. godini za Pakrac iznosi 5 319 stanovnika. Tu skupinu čine umirovljenici, osobe koje se bave obvezama u kućanstvu i učenici ili studenti. Najveći udio u toj skupini imaju umirovljenici, njih se u Pakracu u toj godini broji 2 560. Kada te brojke usporedimo sa brojem zaposlenih, zaključujemo da umirovljenika ima gotovo jednako ili više kao i zaposlenih. Najmanje ima studenata i učenika u skupini ekonomski neaktivnog stanovništva i to 502 u Pakracu.

Također, bitno je pogledati i što se dogodilo sa ukupnim brojem stanovnika i kako izgleda dobna struktura stanovnika prema zadnjem popisu stanovništva za 2021. godinu. U posljednjem popisnom razdoblju između 2011. do 2021. godine broj stanovnika se smanjio, te je popisano 7 086 stanovnika grada Pakraca i okolnih naselja. Evidentiran je po prvi puta značajniji pad broja stanovnika i u naselju Pakrac, te se u razdoblju od deset godina broj stanovnika grada smanjio za 691 osobu, odnosno za oko 14,3%, popisano je 4 151 stanovnika naselja Pakrac. Najviše stanovnika čini doba skupina radnog sposobnog stanovništva od 15 do 64 godine te ima 4 328. Broj ekonomski neaktivnih stanovnika u 2021. godini za Pakrac iznosi 6 092 stanovnika. Tu skupinu čine umirovljenici, osobe koje se bave obvezama u kućanstvu i učenici ili studenti. Najveći udio u toj skupini imaju umirovljenici, njih se u Pakracu u toj godini broji 2 173. U skupini ekonomski neaktivnog stanovništva najmanje ima osoba koje se bave obvezama u kućanstvu i to 279 u Pakracu. Broj studenata i učenika u skupini ekonomski neaktivnog stanovništva je u padu te u 2021. godini ih ima 373. Iz razloga što postoji trend opadanja broja stanovnika, studenti su skupina koju Grad Pakrac nastoje zadržati i poticati kroz program stipendiranja. Isto tako, svjesni postojanja velikog broja skupine umirovljenika, Grad Pakrac provodi projekte, poput najznačajnijeg projekta „Zlatne ruke“ četvrta faza programa „Zaželi“, s ciljem osiguravanja kvalitetnijeg života i pružanja usluga umirovljenicima kao jednoj od ranjivih skupina.

Sve navedene podatke, iako i zastarjele, važno je pogledati sa aspekta uočenih problema tijekom svih godina na temelju kojih je Grad Pakrac pokrenuo brojne programe i projekte s ciljem sprječavanja negativnih trendova te sa ciljem podizanja životnog standarda i kvalitete života svih sugrađana.

2.3. Gradska uprava i gradske institucije i poduzeća

U gradskoj upravi Grad Pakraca zaposleno je 26 zaposlenika, koji se sukladno zakonu dijele na službenike i namještenike. Unutarnje ustrojstvo dijeli se na unutarnje ustrojstvene jedinice koje se ustrojavaju upravnim odjelima. Odsjeci, kao unutarnje ustrojstvene jedinice, ustrojavaju se u sljedećim upravnim odjelima:

- Upravni odjel za poslove Grada

- u Upravnom odjelu za pravne poslove i financije ustrojavaju se Odsjek za pravne poslove i Odsjek za financije,

- u Upravnom odjelu za društvene djelatnosti i gospodarstvo ustrojavaju se Odsjek za društvene djelatnosti i Odsjek za gospodarstvo, poljoprivredu i EU fondove,

- u Upravnom odjelu za graditeljstvo i komunalne djelatnosti ustrojavaju se Odsjek za graditeljstvo i Odsjek za komunalne djelatnosti.

Gledano kroz strukturu prema kvalifikaciji, VSS čini 8 zaposlenika, 4 VŠS, srednju stručnu spremu 8, dok su 6 zaposlenika sa osnovnoškolskim obrazovanjem.

Grad je osnivač dječjeg vrtića Maslačak, Poduzetničkog centara Pakrac, Lokalne razvojne agencije Grada Pakraca „PAK-RA“, Osnovne glazbene škole, Muzeja Grada Pakraca, Gradske knjižnice Pakrac i Turističke zajednice Pakrac. Suvlasnik je u poduzećima Komunalac d.o.o. Pakrac i Vode Lipik d.o.o.

2.4. Vizija i misija Grada Pakraca

Kvaliteta života građana Grada Pakraca temelji se na viziji koja omogućava kvalitetan život svim svojim sugrađanima svih uzrasta pružajući im adekvatne uvjete života, osigurava infrastrukturne i poticajne uvjete za rast gospodarstva te identificira važnost svoje kulturne baštine i razvitak Pakraca kao turističke destinacije bogatog sadržaja. Osiguravajući ulaganja u područja gospodarstva, socijalne skrbi, energetski učinkovitu infrastrukturu te digitalizaciju, prateći trendove u suvremenim tehnologijama digitalnog doba, ali paralelno čuvajući svoju tradiciju i kulturnu baštinu, Grad Pakrac stvara kvalitetnu sredinu za život po mjeri svakog sugrađana.

Misija Grada Pakraca je poboljšanje uvjeta života svih građana povećanjem razine dostupnosti i kvalitete svih segmenata važnih za život, a što se odnosi na posebnu skrb o ranjivim skupinama (populacija mladih, starih, osoba s invaliditetom), povećanje kapaciteta i kvalitete usluga predškolskog odgoja koje Grad Pakrac kao osnivač ima u svojoj nadležnosti, poboljšanje dostupnosti i razine sigurnosti prometne infrastrukture s naglaskom na prometno

nepovezana područja, veći standard komunalnih usluga, povećani i kontinuirani razvoj gospodarstva, poticanje održivih ekološko-energetskih rješenja, unaprjeđenje razine dostupnosti kulturnog te sportskog sadržaja kao pokretač kvalitetnog provođenja slobodnog vremena.

2.5. Proračun

Kvalitetno i strateško planiranje kroz promatrane godine doprinosi stabilnom proračunu koji je preduvjet za stabilan rast i razvoj gospodarstva. Proračunski prihodi su u porastu kroz promatrano razdoblje, a sam proračun povećao se za preko 3 milijuna eura od 2020. godine, početne godine razdoblja.

Tablica 1. Proračunski prihodi Grada Pakraca u razdoblju od 2020. do 2025.godine

PRORAČUNSKI PRIHODI (u EUR)	
2020.	5.100.823,05 €
2021.	5.589.527,58 €
2022.	6.066.921,80 €
2023.	7.948.326,18 €
2024.	8.112.427,60 €
2025.	8.668.546,95 €

IZVOR: proračun Grada Pakrac

Proračunske projekcije za razdoblje 2026.–2028. godine ukazuju na nastavak rasta planiranih prihoda Grada Pakraca. Prema Proračunu Grada Pakraca za 2026. godinu i projekcijama za 2027. i 2028. godinu, planirani prihodi iznose 9.874.620,00 eura u 2026. godini, 10.143.030,00 eura u 2027. godini te 10.815.190,00 eura u 2028. godini. U odnosu na ostvarene prihode u 2025. godini, planirani prihodi za 2026. godinu veći su za približno 13,9 %, dok

projekcija za 2028. godinu predviđa povećanje od približno 24,8 %. Navedene projekcije predstavljaju financijski okvir za provedbu razvojnih mjera i aktivnosti u preostalom razdoblju provedbenog programa.

Tablica 2. Proračunski plan za 2026. godinu te projekcijama za 2027. i 2028. godinu

PRORAČUNSKE PROJEKCIJE I PLAN PRIHODA (EUR)	
2026., projekcija	**9.874.620,00 €**
2027., projekcija	**10.143.030,00 €**
2028., projekcija	**10.815.190,00 €**

IZVOR: Proračun Grada Pakraca za 2026. godinu i projekcije za 2027. i 2028. godinu

3. RAZVOJNE POTREBE GRADA PAKRACA TEMELJENE NA PLANU RAZVOJA PSŽ

3.1. Opis izazova i razvojnih potreba

Analizom osnovnog stanja na području Požeško-slavonske županije tijekom 2025. godine i osvrtom na barem pet godina unazad analizirani su svi segmenti društva na području županije. U osnovnoj analizi stanja analizirana su sljedeća područja: geopoložaj Požeško-slavonske županije, društvo, gospodarstvo, stanje u prostoru/okolišu, prostorni razvoj, institucionalni razvoj, aktivnosti na provedbi Provedbenog programa Požeško – slavonske županije 2021. do 2025. godine te uključenost županije u sufinanciranje projekata iz EU fondova. Nakon svakog značajnijeg poglavlja napravljeni su sažetci u kojima su definirana ključna obilježja, razvojni potencijali i razvojne potrebe. Na osnovu analize izrađena je SWOT analiza kao pomoćni alat za izradu strateškog okvira. Osnovna analiza stanja i SWOT analiza sastavni su dio Plana razvoja PSŽ 2021. – 2027. Analiza stanja i SWOT analiza te strateški ciljevi iz NRS RH 2030., kao nadređenoga strateškog dokumenta, ključni su preduvjeti za definiranje kvalitetnih posebnih ciljeva sa mjerama, koji na ispravan način uvažavaju razvojne potrebe i potencijale Požeško-slavonske županije u prioritetnim područjima javnih politika tijekom srednjoročnog razdoblja 2021. – 2027. godine.

Analizirana su četiri područja za razvojne potencijale i potrebe:

1. Razvojni potencijali i potrebe za gospodarstvo, ruralni razvoj i turizam

2. Razvojni potencijali i potrebe za zaštitu prirode i okoliša, infrastrukturu, prostor i energetiku

3. Razvojni potencijali i potrebe društvenih djelatnosti, civilnog društva i socijalne skrbi

4. Institucionalni razvoj

Unutar ovih navedenih analiza analizirana su potpomognuta područja, brdsko-planinska, područja od posebne državne skrbi te ITU područja.

3.2. Razvojni potencijali i potrebe za gospodarstvo, ruralni razvoj i turizam

Tradicija poduzetništva i obrtništva te metaloprerađivačke, tekstilne, drvne i prehrambene industrije okosnica su daljnjem razvitku Požeško-slavonske županije. Prisutnost poduzetničkih i gospodarskih zona te postojanje potpornih institucija u PSŽ predstavlja veliki potencijal za razvoj jer se poduzetnici kroz pripremljenu infrastrukturu, olakšice, poticaje te savjetodavne usluge lakše odlučuju za otvaranje poduzeća (posebice mladi), te obzirom na niz olakšica, postaju konkurentniji na tržištu. U Pakracu djeluje Poduzetnički centar Pakrac i turistička agencija u sklopu koje se nalazi Poduzetnički inkubator, te Lokalna razvojna agencija Grada Pakraca „PAK-RA“.

Novoizgrađeni Inkubator otvoren je 19. ožujka 2009. godine i predstavlja dio poslovne infrastrukture i kao takav jača poslovno okruženje privlačno za investicije. Djelovanje Inkubatora determinirano je u dokumentu „Strategija razvoja poduzetničke infrastrukture Grada Pakraca do 2013. godine”. Poduzetnički inkubator Pakrac proglašen je kao najuspješniji Poduzetnički inkubator u 2010. godini po ocjeni Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Zadaća je da se Inkubatorom upravlja na najučinkovitiji i najmanje rizičan način u cilju trajne održivosti razvoja, da bi se u konačnici pozicionirao kao regionalno središte u pružanju usluga poduzetnicima početnicima. Sa financijskog gledišta, cilj je postići potpunu financijsku samoodrživost.

Model djelovanja Inkubatora odvija se pružanjem usluge poduzetniku kroz korištenje poslovnog prostora (proizvodni i uredski prostor) kroz (subvencionirani) zakup, te navedena usluga predstavlja priliku poduzetniku. Inkubator omogućuje poduzetniku da koristi poslovni prostor u najkritičnijem razdoblju razvoja poduzetničkog pothvata. Poduzetnik, sa statusom poduzetnika početnika (do tri godine poslovanja), ima pravo na subvencionirani zakup poslovnog prostora. Pored zakupljenog poslovnog prostora, poduzetniku su na raspolaganju informatička učionica i konferencijska dvorana. U Inkubatoru, pored poduzetnika, u istom objektu smješten je Poduzetnički centar Pakrac (PCP). Prednost je što se Inkubator nalazi unutar Zone male privrede Pakrac, te se može reći da se nalazi u zoni povećanih gospodarskih aktivnosti, a što svakako predstavlja pozitivno okruženje.

Lokalna razvojna agencija „PAK-RA“ je ustanova osnovana od strane grada Pakraca. Registrirana je u ožujku 2023. godine kada i započinje sa radom. Razvoj lokalne zajednice, kao jedna od djelatnosti agencije, primarni je cilj osnivanja i rada LRA „PAK-RA“. Taj cilj namjerava se postići pružanjem savjetodavne i tehničke pomoći pri osmišljavanju, izradi i provedbi nacionalnih i EU projekata, izradom poslovnih planova, strateških dokumenata, investicijskih studija te obavljanjem ostalih djelatnosti agencije za sve dionike lokalne zajednice: od osnivača Grada Pakraca, ustanova i institucija koje djeluju na području Pakraca, organizacija civilnog društva kao snažnog pokretača društvenog života grada, mikro, malih i srednjih poduzeća kao kotača gospodarskog života, poljoprivrednika, do pojedinaca koji trebaju podršku pri pokretanju poslovanja.

Usluge koje lokalna razvojna agencija pruža:

- Priprema i provedba nacionalnih i EU projekata
- Informiranje i savjetovanje poduzetnika
- Pružanje potpore poljoprivrednicima
- Edukacija lokalne zajednice
- Informiranje lokalne zajednice

Lokalna razvojna agencija „PAK-RA“ pružanjem pravovremenih informacija i savjetodavnih usluga, povećava informiranost zajednice o mogućnostima sufinanciranja kroz nacionalna i EU sredstva te pružaju operativnu pomoć u pripremi i provedbi projekata. Informiranjem i savjetovanjem postojećih, ali i budućih poduzetnika omogućava se dostupnost informacija o mogućnostima razvoja poslovanja korištenjem nacionalnih i EU sredstava, mjera sufinanciranja na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, izradom poslovnih planova i investicijskih studija te povezivanjem poduzetnika sa ostalim tijelima i institucijama. Savjetodavnim uslugama i informiranjem doprinosi razvoju poljoprivrede i turizma kroz mjere ruralnog razvoja i poticaje nacionalnih ili EU tijela. Agencija pruža potporu postojećim poljoprivrednicima, ali su i na raspolaganju kao savjetodavna i tehnička podrška svim onima koji tek namjeravaju pokrenuti svoje poslovanje u poljoprivredi ili turizmu. S ciljem podizanja razine osviještenosti lokalne zajednice o mogućnostima financiranja kroz nacionalne i EU natječaje te svim ostalim mogućnostima razvoja poslovanja svih dionika društva, pružaju mogućnost edukacije kroz vlastite prilagođene edukacije i radionice osmišljene sukladno potrebama zajednice. Unaprjeđenjem postojećih i stjecanjem novih znanja prate nove trendove i dostignuća namijenjene i vlastitim zaposlenicima, gradskim ustanovama i institucijama, organizacijama civilnog društva, poduzetnicima, pojedincima kroz omogućavanje dostupnosti stručnih predavača i stručnjaka pojedinih potrebnih područja. Sve navedene usluge i djelatnosti agencije, kao i sve aktualnosti koje se tiču razvoja lokalne zajednice, pruža javnosti pravovremenim i razumljivim informiranjem. Iznimno je bitno da je lokalna zajednica informirana o svim uslugama i mogućnostima koje svim dionicima stoje na raspolaganju. Ukoliko agencija ne obavlja određenu djelatnost ili uslugu koja je pojedincu potrebna, pružaju informaciju o tijelu/instituciji koja ju obavlja te povezati pojedince s istima.

Županija je poznata i kao poljoprivredno područje, posebice po vinarstvu i vinovoj lozi. Daljnji intenzivniji razvoj u ovom području omogućen je nizom potpora te bespovratnim sredstvima EU za razvoj poljoprivrede. Potencijal je u nastavku pozitivnog trenda porasta broja poljoprivrednih gospodarstava i njihovom okrupnjavanju.

Također, očuvani okoliš i prirodni resursi potencijal su i poticaj za proizvodnju meda. Bogata kulturna i povijesna baština te očuvana priroda potencijali su za razvoj kontinentalnog turizma, posebice jačanjem kulturnog turizma i kulturnih i kreativnih industrija. Ovi resursi također su i potencijal za intenzivniji razvoj ostalih selektivnih oblika turizma kao što su lovni, ruralni, sportski i sl. Neki od primjera nedovoljno iskorištene prirodne i kulturne baštine koji su potencijal za nove turističke ponude brojne su vile, kurije, dvorci te mnogi drugi. U Pakracu postoje kulturna dobra, prikazana na slici broj 2, a koja su svojevrsni potencijal za razvitak kulturnog turizma. Kroz projekt ''Svijet graševine (Spahijski podrum, Muzej bećarca, brendiranje)'' rekonstruiran je i opremljen Spahijski podrum, koji je jedan od najvećih provedenih projekata na ovom području.

Slika 2. Kulturna dobra na području Grada Pakraca

Ministarstvo kulture i medija RH

Web Registar kulturnih dobara RH

Rbr.	Registarski broj	Naziv kulturnog dobra	Naselje	Vrsta	Pravni status
1	P-6384	Arheološko nalazište Gradina - Staro groblje - Kućište	Badljevina	Arheologija	Preventivno zaštićeno dobro
2	P-6347	Arheološko nalazište Stari grad	Pakrac	Arheologija	Preventivno zaštićeno dobro
3	Z-400	Crkva sv. Trojice	Pakrac	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
4	Z-404	Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije	Pakrac	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
5	Z-401	Episkopski dvor	Pakrac	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
6	Z-1970	Hotel "Croatia"	Pakrac	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
7	Z-1972	Kapela sv. Ivana Nepomuka	Pakrac	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
8	Z-2542	Kulturno povijesna cjelina grada Pakraca	Pakrac	Kulturnopovijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro
9	P-6390	Ruševine srednjovjekovne crkve	Dragović	Arheologija	Preventivno zaštićeno dobro
10	Z-2775	Skupna grobnica u dva bunara	Kusonje	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
11	Z-6679	Spahijski podrum	Pakrac	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
12	Z-2781	Spomen kosturnica	Pakrac	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
13	Z-390	Stari grad "Čaklovac"	Dragović	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
14	Z-1971	Trenkov dvor	Pakrac	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
15	Z-403	Vlastelinski kompleks Janković	Pakrac	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
16	Z-6602	Zemaljska umobolnica	Pakrac	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
17	Z-4370	Zgrada Prve zemaljske bolnice	Pakrac	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
18	Z-402	Zgrada stare općine	Pakrac	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro

IZVOR: Registar kulturnih dobara, dostupno na: https://registar.kulturnadobra.hr/#/

3.3. Potrebe

Na području PSŽ bilježe se negativni demografski trendovi, stoga je neophodno dodatno osmisliti i provoditi mjere pronatalitetne politike te mjere koje omogućavaju porast životnog standarda obitelji koje žive na području županije. Grad Pakrac provodi program namijenjen mladim obiteljima za dodjelu financijskih sredstava radi rješavanja vlastitog stambenog pitanja na području Grada Pakraca, a koji uključuje mjere:

- MJERA 1: Financijska pomoć mladoj obitelji pri kupnji građevinskog zemljišta radi rješavanja vlastitog stambenog pitanja na području Grada Pakraca,
- MJERA 2: Financijska pomoć mladoj obitelji pri kupnji stambenog objekta radi rješavanja vlastitog stambenog pitanja na području Grada Pakraca,
- MJERA 3: Financijska pomoć mladoj obitelji pri izgradnji stambenog objekta radi rješavanja vlastitog stambenog pitanja na području Grada Pakraca,
- MJERA 4: Financijska pomoć mladoj obitelji pri rekonstrukciji stambenog objekta radi rješavanja vlastitog stambenog pitanja na području Grada Pakraca.

Osim navedenog, provodi se i program ''TRI PLUS'', prema Programu demografskih i pronatalitetnih mjera Grada Pakraca. Pravo na dodjelu imaju obitelji s troje ili više djece koja su u dobi od 0 do 18 godina starosti, odnosno do 25 godina starosti ukoliko se redovno školuju ili im je utvrđen invaliditet radi kojega nisu zaposleni, a čiji članovi nisu u sustavu socijalne skrbi kao primatelji zajamčene minimalne naknade te imaju prijavljeno prebivalište i čine zajedničko kućanstvo na području Grada Pakraca, i to za:

a) troškove stanovanja; godišnji iznos komunalne naknade za objekt stanovanja sukladno veličini stambene jedinice i položaju objekta ukoliko obveza glasi na njihovo ime, mjesečni iznos za komunalne i druge režijske troškove koji će se iznos isplaćivati na tekući račun korisnika.

b) dodjelu pomoći za plaćanje 50% mjesečne cijene redovnog programa dječjeg vrtića za dijete koje pohađa redovni program vrtića, a koji isto pravo ne ostvaruje po drugim osnovama.

c) dodjelu pomoći za podmirivanje troškova prijevoza, odnosno pravo na povrat iznosa plaćenog za povratnu studentsku voznu kartu djetetu, javnim prijevozom vlakom ili autobusom na relaciji; mjesto studiranja u Republici Hrvatskoj – Pakrac ili obrnuto, jednom mjesečno do najviše 10 puta godišnje.

Jedna je od najvažnijih potreba u gospodarstvu zaustavljanje negativnog trenda omjera između umirovljenika i zaposlenih u korist zaposlenih. Potrebno je osmišljavati i provoditi mjere koje će omogućiti stvaranje nove vrijednosti u gospodarstvu i utjecati na rast BDP-a. Također, potreba su i više neto plaće zaposlenih. Jedna je od potreba i stvaranje pozitivnog i poticajnog poslovnog okruženja, umrežavanje i suradnja svih uključenih dionika iz

gospodarstva, javnog sektora, obrazovne zajednice i civilnog društva. Također, potrebno je osmisliti i provoditi mjere kojima će se omogućiti malim i srednjim poduzetnicima snažnije korištenje financijskih sredstva raspoloživih kroz fondove EU-a. Potrebno je što prije poučiti i osposobiti poduzetnike za digitalnu i zelenu tranziciju gospodarstva. Grad Pakrac provodi program poticanja zapošljavanja i razvoja poduzetništva na području Grada Pakraca, u sklopu kojeg se provode slijedeće mjere:

1. Poticaji za zapošljavanje

2. Poticaji za početak obavljanja registrirane djelatnosti

3. Sufinanciranje troškova ulaganja u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu

4. Sufinanciranje troškova zakupa poslovnog prostora

5. Sufinanciranje ulaganja u poboljšanje i prilagodbu poslovnog prostora za obavljanje poslovne djelatnosti, unutarnjeg uređenja i poslovnih prostora/radionice - nakon izdane suglasnosti Grada

6. Sufinanciranje ulaganja u razvoj inovacija i patenata

Jedna je od ključnih potreba u poljoprivredi osiguranje dostupnosti i okrupnjivanje poljoprivrednih zemljišta, posebice pojednostavljenje kupnje ili uzimanja u zakup državnog zemljišta. Također, jako je važno osmišljavati i poticati obrazovne programe za poljoprivrednike o novim načinima rada, novim kulturama i novim tehnologijama te na taj način djelovati na poboljšanje kvalitete i konkurentnost poljoprivrednih proizvoda. Postoji i potreba za izgradnjom sustava navodnjavanja, novim skladištima, silosima i hladnjačom (ULO) za preradu i čuvanje poljoprivrednih proizvoda. Potrebno je daljnje ojačavati proizvodnju meda i poticati razvoj lovnog i ribolovnog turizma. Posebna pažnja treba se posvetiti održivom upravljanju bogatim šumskim površinama na način da se unaprijedi šumska infrastruktura, poboljšavanje kvaliteta šuma, posebice onih u privatnom vlasništvu. Usmjerenje Županije na razvoj kontinentalnog turizma visoke kvalitete ukazuje na potrebe boljeg osmišljavanja postojeće ponude i korištenja resursa, usklađivanja i poboljšanja rada turističkih agencija i na obrazovanje turističkih djelatnika i onih koji se žele baviti poslovima u turizmu kao i educiranje u području turizma te na taj način jačati konkurentnost turizma županije. Grad Pakrac, prateći potrebe i trendove Županije, u tom smislu razvija svoju turističku ponudu s posebnim naglaskom na ranije spomenutu kulturnu baštinu, putem raznih EU projekata te putem edukacija sudionika turističkog sektora.

4. PRIORITETI DJELOVANJA U PODRUČJU NADLEŽNOSTI GRADA PAKRACA TEMELJENI NA PRIORITETIMA PSŽ

Strateško planiranje i razvoj Grada Pakraca u razdoblju 2025. - 2029. temeljit će se na postavljenom strateškom okviru unutar kojeg su definirani prioriteti, mjere i aktivnosti koje će Grad provoditi u narednom razdoblju. Strateški okvir usklađen je s hijerarhijski nadređenim dokumentima, odnosno s Planom razvoja PSŽ te s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine. U Planu razvoja PSŽ analizom srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala iskristalizirala su se četiri opća prioritetna područja, u okviru kojih će dionici razvoja u PSŽ težiti unaprjeđenju postojećeg stanja u sljedećem srednjoročnom razdoblju:

- Prioritet 1. Razvoj konkurentnoga inovativnog gospodarstva kroz zeleni i pametni razvoj
- Prioritet 2. Povećati kvalitetu življenja
- Prioritet 3. Učinkovita javna uprava i upravljanje imovinom, prostorno i strateško planiranje
- Prioritet 4. Ravnomjerni regionalni razvoj

PRIORITET 1. RAZVOJ KONKURENTNOGA INOVATIVNOG GOSPODARSTVA KROZ ZELENI I PAMETNI RAZVOJ

Grad Pakrac područje je s razvijenom tradicijom poduzetništva i obrtništva koji je glavna ekonomska djelatnost na tom prostoru. Globalna pandemija bolesti COVID-19 pokazala je kako su poduzetništvo i obrt kao djelatnost izrazito ovisni, čije oscilacije stvaraju snažan utjecaj na turistička kretanja te zato nije poželjno da turizam bude jedina djelatnost na kojoj neko područje zasniva svoj razvoj. Iz tog razloga potrebno je poticati diversifikaciju gospodarstva temeljenu na dostupnim resursima koje područje Grada ima. Ovim prioritetom obuhvaćeno je stvaranje otpornog i održivog turizma, revitalizacija poljoprivrede u Gradu te povećanje konkurentnosti i održivosti gospodarstva.

Ovim prioritetom posebice se potiču aktivnosti u području razvoja konkurentnog i pametnog gospodarstva, povećanju konkurentnosti u poljoprivredi, razvoju održivog i otpornog turizma te osiguranja perspektivnog tržišta rada i zapošljavanja. U području razvoja konkurentnog i pametnog gospodarstva ovim prioritetom povećat će se ukupne potpore za razvoj poduzetništva i obrtništva te sustavno praćenje i vrednovanje učinka dodijeljenih potpora. Također, cilj je i kontinuirano unaprjeđenje rada postojećih potpornih institucija te daljnja ulaganja u poduzetničku infrastrukturu u skladu s postojećim i budućim potrebama gospodarstva. Posebna pozornost bit će usmjerena na jačanje zelenog gospodarstva, sigurnost i biogospodarstvo s obzirom na smanjenje zagađenja klime i okoliša. Veliku ulogu u budućem razvoju imat će razvoj i primjena inovacija s naglaskom na IKT, umjetnu inteligenciju, robotiku i digitalizaciju, a što bi također u svojim planovima razvoja trebale imati sve institucije u obrazovanju te privatne i javne tvrtke. Značaj ruralnog turizma ogleda se u interakciji poljoprivredne proizvodnje, proizvodnje tradicionalnih proizvoda, prezentiranja tradicije (običaja i baštine) tradicionalne gastronomije i

ostalih turističkih usluga. Poticat će se doživotno učenje kao jedna od bitnih aktivnosti koju je prepoznala zajednica kao doprinos zapošljavanju i samozapošljavanju na tržištu rada.

Ovaj prioritet provodit će se na razini Županije kroz četiri posebna cilja:

- PC 1.1. Razviti konkurentno i pametno gospodarstvo
- PC 1.2. Povećati konkurentnosti u poljoprivredi i akvakulturi (doprinosi učincima iz SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva iz NRS RH 2030.)
- PC 1.3. Razviti održiv, inovativan i otporan turizam (PC 1.1. i PC 1.3. doprinose učincima iz SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo iz NRS RH 2030.)
- PC 1.4. Osigurati perspektivno tržište rada i zapošljavanje (doprinosi učincima iz SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi iz NRS RH 2030.).

U tom smislu, prateći prioritete Županije, Grad Pakrac će svoje mjere prilagoditi ovom prioritetu.

PRIORITET 2. POVEĆATI KVALITETU ŽIVLJENJA

Ovim prioritetom potrebno je osigurati temeljne uvjete za osnaživanje i unaprjeđenje kvalitete života građana. Osnova svake zajednice je osiguranje demografskog održanja odnosno obnove. Iako je demografska politika u većoj mjeri u nadležnosti državnih institucija, lokalne i regionalne jedinice uz sinergiju s privatnim i civilnim sektorom mogu doprinijeti pozitivnim učincima u osiguravanju uvjeta za kvalitetan i dostojanstven život pojedinaca i obitelji. Cilj je i poticanje razvoja znanosti i obrazovanja ulaganjem u znanost i obrazovanje, unapređenje kvalitete sustava odgoja i obrazovanja pomoću novih obrazovnih programa i nove infrastrukture te osiguranje jednakog pristupa obrazovanju. Razvoj zdravstvene i socijalne skrbi omogućit će se dostupnošću i kvalitetom zdravstvenih i socijalnih usluga i to sve putem socijalnog uključivanja, unapređenja i modernizacije sustava zdravstvene zaštite i sustava socijalne skrbi. Poticat će se izgradnja novih, odnosno adaptacija stare infrastrukture te modernizacija opreme kao i prelazak sustava na digitalnu tranziciju. Rješavat će se nedostatak pojedinih liječnika i medicinskog osoblja te liječničkih timova kao i odlazak liječničkog kadra u inozemstvo. Među stanovništvom provodit će se edukacija o važnosti zdravog življenja i usvajanja zdravih životnih navika te dodatno produbiti razvoj integriranog pristupa zdravstvu, sportu i obrazovanja za usvajanje zdravih navika. Za očuvanje i promoviranje kulture i kulturne baštine provodit će se sistematsko ulaganje u kulturu te iskorištavanje bogate materijalne i nematerijalne kulturne baštine Požeško-slavonske županije putem ulaganja u infrastrukturu u kulturi kao i pružanje podrške kulturno-

umjetničkim programima i radu kulturnih društava. Nositelji kulturne baštine, kulturno-umjetnički OCD-ovi posebno će se poticati putem raznih programa i poticaja. Valorizirat će se kulturna baština te uključiti u turističku ponudu. Zbog velikog broja nacionalnih manjina prioritet je i razvijanje svih oblika multikulturalnosti. Osnaživanje organizacija civilnog društva (OCD) provodit će se poticanjem novih organizacija civilnog društva te na taj način potaknuti građane županije na promišljanje zajedničkih vrijednosti putem prakticiranja demokratske političke kulture kroz građansku participaciju, volontiranje, međukulturalni dijalog, međusektorsku suradnju, zaštitu manjina, itd. Aktivnosti za potporu OCD-ovima provodit će putem programa Europske unije „Europa za građane“, iz EU fondova te putem nacionalnih, županijskih te lokalnih sredstava namijenjenim organizacijama civilnog društva. U području razvoja održive i pametne komunalne, prometne, IKT i druge infrastrukture naglasak će biti na poboljšanju prometne povezanosti županije s ostatkom Hrvatske te potaknuti snažniji razvoj integriranog prometnog sustava temeljenog na ekološkim i „pametnim“ rješenjima te razvojem komunalne, mobilne i ostale infrastrukture.

Loši negativni demografski trendovi koji prate PSŽ već deset zadnjih godina, nastavak iseljavanja mlađe populacije te starenje stanovništva bitni su problemi demografske stagnacije županije i oni zahtijevaju što brže rješavanje. Demografski oporavak provodit će se razvojem gospodarstva i poboljšanjem kvalitete života, a što predstavlja osnovu za zadržavanje i privlačenje novog stanovništva. Izgradnjom poticajnog okruženja za mlade i mlade obitelji, poticanjem pronatalitetne politike te razvojem zapošljavanja i samozapošljavanja privući će se stanovništvo u urbana i ruralna područja.

Ovaj prioritet provodit će se kroz osam posebnih ciljeva:

- PC 2.1. Osigurati razvoj sustava odgoja, obrazovanja i znanosti (doprinosi učincima iz SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi iz NRS RH 2030.)
- PC 2.2. Osigurati razvoj zdravstvene i socijalne skrbi
- PC 2.3. Osigurati uvjete za zdrav i aktivan život (PC 2.2. i PC 2.3. doprinose učincima iz SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život iz NRS RH 2030.)
- PC 2.4. Očuvati i promovirati kulturu i kulturnu baštinu (doprinosi učincima iz SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo iz NRS RH 2030.)
- PC 2.5. Osnažiti organizacije civilnog društva (OCD) (doprinosi učincima iz SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život iz NRS RH 2030.)
- PC 2.6. Razviti održivu i pametnu komunalnu, prometnu, IKT i drugu infrastrukturu (doprinosi učincima iz SC 10. Održiva mobilnost iz NRS RH 2030.)
- PC 2.7. Osigurati ekološku i energetsku tranziciju (doprinosi učincima iz SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost iz NRS RH 2030.)
- PC 2.8. Osigurati demografski oporavak (doprinosi učincima iz SC 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji iz NRS RH 2030.)

U tom smislu, prateći prioritete Županije, Grad Pakrac će svoje mjere prilagoditi ovom prioritetu.

PRIORITET 3. UČINKOVITA JAVNA UPRAVA I UPRAVLJANJE IMOVINOM, PROSTORNO I STRATEŠKO PLANIRANJE

Ovaj prioritet ostvarit će se provedbom posebnih ciljeva i njima pripadajućih mjera kojima se potiče jačanje javne uprave i upravljanja županijskom imovinom. Aktivnosti su usmjerene na jačanje suradnje dionika u upravljanju javnom upravom i imovinom, porast znanja i vještina djelatnika u javnoj upravi na korist građana te jačanje organizacija civilnog društva. Ključne potrebe vezane su uz jačanje ljudskog potencijala; poboljšanje upravljanja ljudskim potencijalima, kontinuiranu edukaciju kao i sustavno praćenje i vrednovanje te dosljedna provedba ključnih razvojnih strateških dokumenata i prostorno planske dokumentacije. Digitalna tranzicija je imperativ. U području razvoja javne uprave unaprijedit će se učinkovitost javne uprave i upravljanja javnom imovinom. Provest će se digitalna tranzicija kako bi se postigla brža i efikasnija javna usluga. Poduzimat će se pružanje brzih i pouzdanih javnih usluga kao preduvjet za poticajne poduzetničke okoline i osiguranja boljega životnog standarda svih građana županije. Provest će se poboljšanje javne uprave u upravljanju javnom imovinom putem potpune digitalizacije sustava. Javna uprava u narednom programskom razdoblju osobitu pozornost dat će problematici na potpomognutim područjima, područjima od posebne državne skrbi te brdsko-planinskim područjima radi osiguravanja jednakomjernog razvoja i unaprjeđenja kvalitete života svih građana koji žive na tim područjima županije. Provodit će se permanentna edukacija zaposlenika radi poboljšanja financijskog upravljanja u javnoj upravi. Provođenje unapređenja sustava prostornog i strateškog planiranja važnih za razvoj županije provodit će se po potrebi jer su prostorno-planska dokumentacija kao i izrada, vrednovanje i provođenje strateških dokumenata bitni faktori za razvoj. Prostorno-plansku dokumentaciju kontinuirano će se revidirati i usklađivati s novonastalim prostorno-planskim uvjetima. Upravljanje ovom dokumentacijom u potpunosti će se voditi preko digitalnih platformi. Provodit će se aktualno praćenje i vrednovanje strateških dokumenata te po potrebi izrada i novih strateških dokumenata. Osobito će se provoditi vrednovanja strateških dokumenata tijekom provedbe samog dokumenta zbog dobivanja saznanja o postignutim ishodima te korigiranju ovih ishoda, a što će tada biti smjerokaz za buduće izrade strateških dokumenata. U području razvoja ojačanja otpornosti na krizne situacije cilj je povećanje sposobnosti institucija u pogledu odgovora na krizne situacije osiguravanjem pravovremene reakcije na krizne situacije (pandemije, potresi, poplave, požari i sl.) koje mogu zadesiti PSŽ i to putem unapređenja sustava zaštite od elementarnih nepogoda, jačanjem otpornosti na klimatske promjene. Posebno će se voditi računa o jačanju i ulozi jedinica civilne zaštite. Mjere i aktivnosti u sustavu civilne zaštite provodit će sljedeće operativne snage sustava civilne zaštite: stožeri civilne zaštite, operativne snage vatrogastva, operativne snage Hrvatskog Crvenog križa, operativne snage Hrvatske gorske službe spašavanja, udruge postrojbe i povjerenici civilne zaštite, koordinatori na lokaciji i pravne osobe u sustavu civilne zaštite. Sve provedbene aktivnosti temeljit će se na prethodno izrađenim procjenama rizika, ocjenama postojeće spremnosti djelovanja sustava civilne zaštite te planovima za jačanje operativne sposobnosti sustava. Sufinanciranje i financiranje ovih aktivnosti provodit će se iz EU fondova, nacionalnih, županijskih te lokalnih sredstava namijenjenih za te svrhe.

Ovaj prioritet provodit će se kroz tri posebna cilja:

- PC 3.1. Unaprijediti učinkovitost javne uprave i upravljanje javnom imovinom
- PC 3.2. Unaprijediti sustav prostornog i strateškog planiranja (PC 3.1 i PC 3.2 doprinose učincima iz SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom iz NRS RH 2030.)
- PC 3.3. Ojačati otpornosti na krizne situacije (doprinosi učincima iz SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj iz NRS RH 2030.)

U tom smislu, prateći prioritete Županije, Grad Pakrac će svoje mjere prilagoditi ovom prioritetu

PRIORITET 4. RAVNOMJERAN REGIONALNI RAZVOJ

Za ravnomjeran regionalni razvoj provodit će se politika za povećanje konkurentnosti i inovacija te kvalitetnije upravljanje u cilju rasta i stvaranja radnih mjesta na cijelom području županije. Obrazovanje i stvaranje vještina ljudskih potencijala prvorazredan su instrument za jačanje regionalne konkurentnosti i povećanje kvalitete života i ljudskog kapitala na području županije. Za jačanje konkurentnosti PSŽ provodit će se politika pametne specijalizacije, čiji je cilj podrška gospodarskom razvoju širenjem znanja, učenja, tehnologije i inovacija radi unaprjeđenja i transformacije aktivnosti koje već postoje, ali i stvaranja sposobnosti za uspjeh u novim aktivnostima. Na temelju teritorijalnih strategija PSŽ i strateških projekata razvoja koristit će se sredstva iz EU fondova, nacionalna i lokalna sredstva, a sve u cilju povećanja konkurentnosti županije. Zajedničkim djelovanjem aktivnosti na povećanju produktivnosti, učinkovitosti i inovativnosti te politika pametne specijalizacije unaprijedit će se i osnažiti sposobnost županije za sudjelovanje u domaćim i globalnim lancima vrijednosti, poticati potencijal njihova razvoja te omogućiti industrijsku tranziciju. U središtu regionalnog razvoja bit će i jačanje sposobnosti gradova kao predvodnika razvoja svojih gravitacijskih područja. Posebne aktivnosti biti će usmjerene na razvoj potpomognutih i brdsko-planinskih područja.

Na prostorima potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima poticat će se demografska revitalizacija depriviranih područja, omogućit će se gospodarska obnova, provest će se pametno upravljanje resursima, omogućit će se povezanost i mobilnost, poboljšati kvaliteta života. Poboljšat će se javna infrastruktura te razviti pametna sela na način da se provede digitalna transformacija, korištenje održive energije te što veća prometna mobilnost. Poticanje zapošljavanja i samozapošljavanja te poticanje pronatalitetne politike bit će glavni dio demografske obnove na ovim područjima. U području razvoja urbanog područja naglasak će biti na razvoju jačanja sposobnosti gradova da budu predvodnici razvoja svojih gravitacijskih područja. U cilju povećanja kvalitete života u urbanim središtima ulagat će se u unaprjeđenje prigradskog i gradskog prometa, razvoj zelenih površina i općenito poboljšanje urbane infrastrukture i provedbu koncepta „pametnih gradova". Provodit će se ulaganja u prostor s naglaskom na bolje upravljanje, čist okoliš i promet,

visokotehnološko gospodarstvo, kvalitetu življenja i ljude. Stvorit će se i programi razvoja koji će poduzetnicima, javnom sektoru, znanstvenoj zajednici i građanima omogućiti osnove za razvoj integriranih inovativnih rješenja, kojima će se rješavati ključni društveni izazovi u gradovima. Prioriteti provedbe politike na području razvoja pametnih i održivih gradova bit će ulaganja u ljude, pametno i održivo gospodarstvo, pametno upravljanje, održiv okoliš, pametna mobilnost te pametno življenje.

Ovaj prioritet provodit će se kroz dva posebna cilja:

- PC 4.1. Razviti potpomognuta područja i područja s razvojnim posebnostima (doprinosi učincima iz SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima iz NRS RH 2030.)
- PC 4.2. Razviti urbana područja (doprinosi učincima iz SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti iz NRS RH 2030.)

U tom smislu, prateći prioritete Županije, Grad Pakrac će svoje mjere prilagoditi ovom prioritetu.

5. POPIS MJERA ZA PROVEDBU ODABRANIH POSEBNIH CILJEVA S KLJUČNIM AKTIVNOSTIMA I PRIPADAJUĆIM POKAZATELJIMA REZULTATA

Mjera 1. Razvoj poduzetništva i obrtništva
Posebni cilj 1.1.: Razviti konkurentno i pametno gospodarstvo
Aktivnost 1.1.1. Program poticanja zapošljavanja i razvoja poduzetništva na području Grada Pakraca

Ovim Programom poticanja zapošljavanja i razvoja poduzetništva na području Grada Pakraca potiče se zapošljavanje te razvoj poduzetništva i obrtništva na području Grada Pakraca kroz poticanje zapošljavanja, poticanje osnivanja novih obrta, novih trgovačkih društava te poticanje otvaranja OPG-a, sufinanciranja ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, sufinanciranja troškova zakupa, sufinanciranje izrade projektne dokumentacije za osiguranje vanjskog financiranja te sufinanciranje ulaganja u poboljšanje i prilagodbu poslovnog prostora za obavljanje poslovne djelatnosti. Program će se provoditi kroz svaku godinu mandatnog razdoblja, a isti je uvršten u proračun Grada Pakraca.

Pokazatelj ishoda: Broj dodijeljenih potpora
Početna vrijednost (2025.g.): 100
Ciljana vrijednost (2029.g.): 130

Mjera 2. Razvoj poduzetničke potporne infrastrukture
Posebni cilj 1.1.: Razviti konkurentno i pametno gospodarstvo
Aktivnost 1.1.2. Izgradnja infrastrukturnih građevina u gospodarskoj zoni 5 u Pakracu

Zona ima vrlo važno mjesto u ukupnom razvoju gospodarstva te može osigurati uvjete poslovanja za brojne sadržaje i poduzetničke inicijative na koje može odgovoriti s dovoljno prostornog i infrastrukturnog kapaciteta. Cilj je stvoriti produktivno okruženje za održivi razvoj poduzetništva, smanjiti nezaposlenost, privući investicije i investitore te tako osnažiti gospodarstvo grada Pakraca.

Pokazatelj ishoda: izgrađena infrastrukturna građevina
Početna vrijednost (2025.g.): 4
Ciljana vrijednost (2029.g.): 6

Mjera 3. Razvoj i primjena inovacija s naglaskom na IKT,umjetnu inteligenciju, robotiku i digitalizaciju
Posebni cilj 1.1.: Razviti konkurentno i pametno gospodarstvo
Aktivnost 1.1.3. Digitalni inovacijski inkubator

U današnje vrijeme, kada je riječ o poduzetništvu, sve je veći naglasak na inovacijskim rješenjima, novim pristupima samom tržištu rada i idejama koje su usmjerene na inovativnost. Nažalost, velika većina nezaposlenih osoba nisu pravilno educirani za potrebe tržišta gdje je vidljiva rastuća potražnja za IT stručnjacima. Kroz inovativni pristup i podršku razvoja inovacija nastoji se povećati konkurentnost nezaposlenih osoba na tržištu. Predloženi projekt ima za cilj povećati mogućnost samozapošljavanja skupina koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada kroz izgradnju IT inkubatora i osposobljavanja nezaposlenih osoba za razne djelatnosti, pri čemu se naglasak stavlja na inovacije i inovativnost. Osobe u projektu će proći prilagođene programe razvoja vještina i inovativnosti te pojedinačne potpore u procesu traženja posla kako bi se povećala zapošljivost skupina u nepovoljnom položaju te pružanje usluga povoljnog najma uredskog prostora što će omogućiti co-working. Digitalni inovacijski centar je uvršten u proračun Grada Pakraca.

Pokazatelj ishoda: izgrađen digitalni inovacijski inkubator
Početna vrijednost (2025.g.): 0
Ciljana vrijednost (2029.g.): 1

Mjera 4. Ulaganje u javnu turističku infrastrukturu
Posebni cilj 1.2.: Razviti održiv, inovativan i otporan turizam
Aktivnost 1.2.1. Izletnički kamp „ Matkovac „

U cilju razvitka turističke ponude Grada, ali i s ciljem pružanja aktivnosti mladima, želi se izgraditi izletnički kamp ''Matkovac''. Postoji intencija mladih, posebice društva planinara i izviđača, za ovakvim oblikom kampa, te se ovim projektom želi obuhvatiti rješenje problema kreiranja sadržaja za mlade i potrebe određenog dijela zajednice. Izletničkim kampom se želi obogatiti ponuda kontinentalnog turizma, podići konkurentnost, razviti i unaprijediti turistička infrasturktura i kvaliteta iste. Izletište Matkovac prepoznato je kao odlična lokacija za izletnički kamp zbog svog geografskog smještaja koji na svojem širem području posjetiteljima raznih sklonosti nudi mogućnost bavljenja nizom aktivnosti od moto sporta do ribolova, a korištenjem izletničko rekreativnih sadržaja ponuda je proširena na mlade i obitelji.

Pokazatelj ishoda: izgrađen izletnički kamp
Početna vrijednost (2025.g.): 0
Ciljana vrijednost (2029.g.): 1

Aktivnost 1.2.2 Sportski park ''Omanovac''

Projektom bi se područje oko Planinarskog doma Omanovac obogatilo raznim sportsko rekreativnim sadržajima. Veličina projektom obuhvaćenog područja je 8.6 hektara. Na prostoru od 8.6 hektara površine oko Omanovca projekt predviđa montažu/izgradnju adrenalinskog parka koji bi zajedno sa zip line-om obuhvaćao prostor od oko 665 četvornih metara. Pored sadašnjeg dječjeg igrališta bi bilo dograđeno još jedno ukupne površine 1600 četvornih metara i bilo bi prilagođeno mogućnosti korištenja kako zdravoj djeci tako i onima s invaliditetom. Ispod doma, pored sadašnje skijaške staze je predviđena izgradnja takozvane tubing staze koja je sastavljena od plastičnih materijala, a radi se o zimsko-ljetnoj sanjkaškoj stazi kojom se kreće uz pomoć gumenih struktura. Staza bi trebala biti dugačka 289 metara. Uz nju i uz postojeću skijašku stazu su predviđene dvije pokretne trake dužine 141 i 96 metara kojim bi se skijaši, sanjkaši, biciklisti, ali i pješaci mogli uspinjati uz brdo prema planinarskom domu. Također je predviđeno i postavljanje pet građevinskih objekata kontejnerskog tipa namijenjenih sanitarnom čvoru, info pultu, prostoru za Gorsku službu spašavanja, te dva skladišta – sportske opreme i za ratrak. Tu su još i neki manji sadržaji kao što je panoramski teleskop, servisna stanica za bicikle i slično. Pored toga bila bi unaprjeđena prometna infrastruktura koja bi omogućavala pješacima, biciklistima, ali i automobilima i autobusima poveznicu sa sadašnjom cestom od Kraguju na cestu prema Šeovici kako bi se jednog dana omogućio jednosmjerni kružni promet od ulaza, od kraja Kraguja pored doma, prema početku Šeovice kao izlazu, kao i neophodna komunalna infrastruktura poput pročišćivača otpadnih voda i slično.

Pokazatelj ishoda: izgrađen sportski park
Početna vrijednost (2025.g.):0
Ciljana vrijednost (2029.g.): 1

Aktivnost 1.2.3. Izgradnja edukacijsko-rekreacijskog centra Pakrac

Rast interesa za sport kod djece i mladih važan je iz mnogih aspekata, te Grad Pakrac ulaže u izgradnju kvalitetne infrastrukture koja podupire razvoj sporta i interesa za sport kod mladih, ali i kod svih građana. Nepostojanje takve infrastrukture predstavlja problem. S tim ciljem želi se izgraditi edukacijsko - rekreacijski centar gdje će osim samo rekreacije mladi moći i steći određena znanja iz područja sporta, fizioterapije i slično, a u sam rad

centra uključit će se aktivno i studenti više fizioterapije koji će stečena znanja na fakultetu moći primijeniti u radu centra. Projektom se želi povećati atraktivnost grada Pakraca kroz izgradnju edukacijsko-rekreacijskog centra kao središnjeg mjesta za rekreaciju i pružanje edukacijskih usluga. U Centru bi se nalazio zatvoreni bazen koji bi bio na raspolaganju građanima, a posebno učenicima srednje škole, smjera fizioterapeut te studentima fizioterapije u Pakracu pri čemu bi mogli prakticirati svoja stečena znanja u konkretnim uvjetima. Pored navedenih, bazen bi služio i za odrađivanje fizioterapije korisnika Centra za pružanje usluga smještaja i socijalne skrbi, čiji bi korisnici bili i hrvatski veterani kojima bi omogućavanje ovakve vrste rekreacije i terapije upotpunilo pružanje usluga koje mogu dobiti u Pakracu. Kroz multidisciplinarni pristup omogućit će se rekreacija i edukacija za građane Pakraca, ali i za sve posjetitelje.
Prilikom izgradnje Centra vodila bi se posebna briga o ekološkom pristupu i održivosti, stoga bi bili korišteni obnovljivi izvori energije (solarni paneli, mogući geotermalni izvori za sustave grijanja bazena i Centra). Kroz multidisciplinarni pristup omogućit će se rekreacija i edukacija za građane Pakraca, ali i za sve posjetitelje.

Pokazatelj ishoda: izgrađen sportsko-rekreacijski centar
Početna vrijednost (2025.g.): 0
Ciljana vrijednost (2029.g.): 1

Aktivnost 1.2.4. Izgradnja i uređenje biciklističkih staza

S ciljem većeg razvoja cikloturizma i unaprijeđenja prometne infrastrukture turističke ponude, planiraju se izgraditi nove biciklističke staze i urediti postojeće. U Pakracu postoji sve veći trend korištenja bicikala (kako klasičnih, tako i e-bicikala), a organizacije civilnog društva, turistička zajednica i Grad Pakrac organiziraju brojne biciklističke utrke koje. Imajući u vidu brdsko-planinski prostor na kojem se Pakrac nalazi, postojanje prirodnih preduvjeta za razvitak cikloturizma, važno je ulagati u infrastrukturu koja će svojim uređenjem privlačiti kako lokalne, tako i druge zaljubljenike u biciklizam.

Pokazatelj ishoda: broj izgrađenih i uređenih biciklističkih staza
Početna vrijednost (2025.g.): 3
Ciljana vrijednost (2029.g.): 6

Mjera 5. Brendiranje uz valorizaciju i prezentaciju kulturne i prirodne baštine i enogastronomije
Posebni cilj 1.2.: Razviti održiv, inovativan i otporan turizam
Aktivnost 1.2.1. ''Svijet graševine (Spahijski podrum, Muzej bećarca, brendiranje'')

Projektom je planirano financiranje destinacija „Svijeta graševine“ koja objedinjuje izgradnju i opremanje "Interpretacijskog centra Muzeja bećarca“ u Pleternici te „Spahijskog podruma“ u Pakracu. Uz izgrađene posjetiteljske objekte potrebno je pripremiti programske i prezentacijske dokumentacije, realizirati edukacije, stručna usavršavanja,uspostaviti upravljačku strukturu te obuhvatiti troškove promocije „Svijeta graševine“ kao brenda.

Pokazatelj ishoda: valorzirana i prezentirana kulturna baština kroz interpretacijski centar
Početna vrijednost (2025.g.): 1
Ciljana vrijednost (2029.g.): 1

Aktivnost 1.2.2. Arheološki park

Iz povijesnih izvora je poznato da se tijekom kasnog srednjeg vijeka u Pakracu nalazilo više objekata, primjerice kovnica „slavonskog banovca“ i domus viteškog reda ivanovaca. Kao i u svakom ivanovačkom domusu, tako se i ovdje nalazila i kapela, čiji su nam ruševni ostaci poznati s crteža još iz kraja XIX. stoljeća. Arheološka istraživanja na području starog grada u Pakracu započela su 2017. godine, kada su – na temelju rezultata geo-radarskih istraživanja - otvorene tri sonde. Najzanimljiviji pronađeni objekt je ivanovačka gotičku kapelu. Kroz projekt arheološkog parka prezentiralo bi se nalazište te dopunili mozaici gradske povijesti kao i europska saznanja o karakteru i izgledu ovakvih objekata. Prezentacija arheoloških ostataka srednjovjekovne utvrde, Stari grad Pakrac. U Pakracu već četvrtu godinu traju arheološka istraživanja iznimno vrijednog i povijesno važnog srednjovjekovnog lokaliteta koji predstavlja i samo srce razvoja grada. Utvrda Stari grad Pakrac bila je jedna od najvećih u Slavoniji, a sagradili su je ivanovci, moćni viteški red te su tako utvrđivali put prema Svetoj zemlji. U dosadašnjim iskopavanjima pronađena je gotička, ivanovačka kapela iz 13.stoljeća, senzacionalan nalaz kao i niz drugog zanimljivog pokretnog arheološkog materijala. Buduća istraživanja trebala bi donijeti još puno ovakvih nalaza ali i dati odgovor na mnoga nejasna pitanja oko izgleda i namjene različitih zgrada unutar utvrde. Unutar zidina se vjerojatno nalazi i prva hrvatska kovnica novca u kojoj je kovana i prva hrvatska kuna koja se naziva slavonski banovac. Kada se utvrda istraži do kraja trebalo bi je prezentirati i široj javnosti. Nalazi se u samom središtu grada i bila bi zaista velika šteta ne otkriti ovu arheološku baštinu već je ponovno prekriti zemljom. Stoga je treba prvo istražiti do kraja, a onda izraditi projekte konzervacije i prezentacije ovog nalazišta u obliku arheološkog parka. Stari

grad Pakrac je trenutno jedno od najvažnijih arheoloških nalazišta koje se istražuje u Hrvatskoj, a njegova vrijednost nakon završetka istraživanja je neprocjenjiva. Stoga zaslužuje i pravilnu prezentaciju kojom bi Pakrac dobio još jedan važan dio svoje kulturne baštine revitaliziran.

Pokazatelj ishoda: valorizirana i prezentirana kulturna baština kroz arheološki park
Početna vrijednost (2025.g.): 0
Ciljana vrijednost (2029.g.): 1

**NAPOMENA: Aktivnosti pod brojem 1.2.2.3 i 1.2.2.4 ujedno doprinose i Posebnom cilju 2.4.: Očuvati i promovirati kulturu i kulturnu baštinu.*

Mjera 6. Ulaganje u sustav odgoja, obrazovanja i znanosti
Posebni cilj 2.1.: Osigurati razvoj sustava odgoja, obrazovanja i znanosti
Aktivnost 2.1.1. Izgradnja dječjeg vrtića u naselju Badljevina

Na području naselja Badljevina već djeluje ustanova Dječji vrtić Maslačak Pakrac, no vrtić je smješten u objektu osnovne škole što predstavlja nedostatnu i neadekvatnu društvenu infrastrukturu. Navedeni problem riješit će se realizacijom izgradnje i opremanja novog objekta.

Pokazatelj ishoda: broj matičnih vrtića
Početna vrijednost (2021.g.): 5
Ciljana vrijednost (2025.g.): 7

Aktivnost 2.1.2. Izgradnja dječjeg vrtića na Pilani

Zbog sve većeg broja upisane djece potrebno je proširiti postojeće kapacitete dječjeg vrtića s ciljem osiguranja kvalitetne infrastrukture za odgojno-obrazovne potrebe vrtićke djece.

Pokazatelj ishoda: broj matičnih vrtića
Početna vrijednost (2021.g.): 5
Ciljana vrijednost (2025.g.): 7

Aktivnost 2.1.3. Sufinanciranje troškova predškolskog odgoja

Grad Pakrac kao osnivač dječjeg vrtića Maslačak sufinancira rad predškolskog odgoja, a što će nastaviti i kroz slijedeće mandatno razdoblje.

Pokazatelj ishoda: broj predškolske djece
Početna vrijednost (2025.g.): 267
Ciljana vrijednost (2029.g.): 340

Aktivnost 2.1.4. Poticanje rada školskih ustanova

Grad Pakrac potiče rad školskih ustanova kroz donacije za održavanje raznih manifestacija, sufinanciranje produženog boravka osnovne škole te ostale troškove s ciljem poticanjem rada školskih ustanova.

Pokazatelj ishoda: broj učenika osnovne škole
Početna vrijednost (2025.g.): 589
Ciljana vrijednost (2029.g.): 650

Mjera 7. Ublažavanje socioekonomskih razlika stanovništva
Posebni cilj 2.2.: Osigurati razvoj zdravstvene i socijalne skrbi
Aktivnost 2.2.1. Izgradnja višestambenog objekta za smještaj socijalno ugroženih skupina - naselje Pilana

Nedostatak objekata prikladnih za smještaj ciljne skupine prevencija, promicanje promjena, pomoć i potpora pojedincu, obitelji i skupinama, s ciljem unapređenja kvalitete života, borbe protiv socijalne isključenosti i diskriminacije, osnaživanje korisnika u samostalnom zadovoljavanju osnovnih životnih potreba, njihovog aktivnog uključivanja u društvo, te jačanje socijalne kohezije.

Pokazatelj ishoda: broj izgrađenih višestambenih objekata za smještaj socijalno ugroženih skupina
Početna vrijednost (2025.g.): 2
Ciljana vrijednost (2029.g.): 3

Mjera 8. Povećanje kvalitete usluga u sustavu socijalne skrbi
Posebni cilj 2.2.: Osigurati razvoj zdravstvene i socijalne skrbi

Aktivnost 2.2.1. Centar za skrb u zajednici Pakrac

Potražnja za domovima za stare i nemoćne u konstantnom je porastu, te se nerijetko susrećemo sa saznanjima da se u domove smješta i osobe kojima nije nužno takav smještaj neophodan, već je članovima obitelji jedini izbor. Osobe s invaliditetom često se ostavljaju na skrb užim i širim članovima obitelji u slučaju bolesti roditelja njegovatelja, a te osobe nisu u mogućnosti pružiti adekvatnu skrb takvim osobama, što dovodi do povećanja osjećaja nepripadnosti kod osoba s invaliditetom. Pružanjem usluga Centra velik broj ljudi dobio bi osim same skrbi i stručne pomoći i povećanje osjećaja pripadnosti, koje je u većini situacija i najpotrebnije. Centar za skrb u zajednici Pakrac koji će pružati potrebitu pomoć starijim i nemoćnim osobama te osobama s invaliditetom sa svrhom poticanja procesa deinstitucionalizacije i transformacije i razvoja izvaninstitucijskih usluga kao oblika podrške u zajednici. Ovim oblikom skrbi pružit će im se olakšanje svakodnevice,adekvatna skrb,prevenirat će se institucionalizacija tih osoba te će im se omogućiti kvalitetan sadržaj u skladi s oblicima njihove bolesti/invaliditeta/stanja.

Pokazatelj ishoda: broj izgrađenih centara za skrb u zajednici
Početna vrijednost (2025.g.): 0
Ciljana vrijednost (2029.g.): 1

Aktivnost 2.2.2. Centar za pružanje usluga smještaja i socijalne skrbi

Institucionalizacija pojedinih kategorija ljudi u definiranim uvjetima može dovesti do rizika od marginalizacije i socijalne isključenost. Projektom se želi rizike svesti na minimum i doprinijeti poboljšanju kvalitete života. Provedbom projekta će se ojačati kvantiteta i kvaliteta socijalnih usluga kroz rad centra, unaprijedit će se kvaliteta života i osigurati skrb ciljnim skupinama,smanjit će se rizik od socijalne isključenosti.

Pokazatelj ishoda: broj izgrađenih centara za skrb u zajednici
Početna vrijednost (2025.g.): 0
Ciljana vrijednost (2029.g.): 1

Mjera 9. Povećanje kvalitete usluga u zdravstvu
Posebni cilj 2.2.: Osigurati razvoj zdravstvene i socijalne skrbi
Aktivnost 2.2.3. Medicinski centar za edukaciju, istraživanje i zdravstveni turizam u Pakracu

Kroz projekt će se rekonstruirati, adaptirati i opremiti zgrada Prve zemaljske bolnice u Pakracu koja je bila najstarija medicinska ustanova na području Hrvatske, još od vremena Habsburške monarhije. Zbog povijesne važnosti, nužna je njezina rekonstrukcija kako bi se ponovno stavila u funkciju zdravstva te doprinijela zdravstveno-turističko-kulturno ponudi. Uspostavom Medicinskog centra otvorit će se mogućnost kontinuirane edukacije učenika, studenata, stručnjaka ali i zaposlenika zdravstvenih ustanova radi stjecanja potrebnih znanja i vještina. Na taj način povećala bi se konkurentnost, a s tim u vezi i promocija regije kao vodeće zdravstvene destinacije u kontinentalnoj Hrvatskoj, ali i široj regiji istočne Europe.

Pokazatelj ishoda: izgrađen medicinski centar
Početna vrijednost (2025.g.): 0
Ciljana vrijednost (2029.g.): 1

Mjera 10. Podupiranje aktivnosti OCD-a
Posebni cilj 2.5.: Osnažiti organizacije civilnog društva (OCD)
Aktivnost 2.5.1. Sufinanciranje rada udruga

Grad Pakrac sufinancira rad svojih udruga te potiče iste na sudjelovanje na nacionalnim i EU natječajima održavanjem raznih edukacija i radionica te pružanjem pomoći u provedbi aktivnosti i pripremi samih projekata.

Pokazatelj ishoda: broj projekata udruga sufinanciranih gradskim, nacionalnim ili EU proračunom
Početna vrijednost (2025.g.): 40
Ciljana vrijednost (2029.g.): 90

Mjera 11. Podupiranje aktivnosti udruga proizašlih iz Domovinskog rata
Posebni cilj 2.5.: Osnažiti organizacije civilnog društva (OCD)
Aktivnost 2.5.1. Sufinanciranje rada udruga proizašlih iz Domovinskog rata

Grad Pakrac sufinancira rad i djelovanje udruga proizašlih iz Domovinskog rata kako bi se očuvalo sjećanje na žrtvu i doprinos branitelja u stvaranju slobodne Republike Hrvatske, s obzirom da je Pakrac područje na kojem je započeo Domovinski rat. Stavka u proračunu planirana za ovu aktivnosti 3150.
Pokazatelj ishoda: broj održanih/provedenih manifestacija/događaja/projekata sa ciljem očuvanja sjećanja na Domovinski rat
Početna vrijednost (2025.g.): 12
Ciljana vrijednost (2029.g.): 20

Mjera 12. Poticanje pronatalitetne politike
Posebni cilj 2.6.: Osigurati demografski oporavak
Aktivnost 2.6.1. Program Mlade obitelji i Program TRI PLUS

Grad Pakrac provodi program namijenjen mladim obiteljima za dodjelu financijskih sredstava radi rješavanja vlastitog stambenog pitanja na području Grada Pakraca, a koji uključuje mjere:

- MJERA 1: Financijska pomoć mladoj obitelji pri kupnji građevinskog zemljišta radi rješavanja vlastitog stambenog pitanja na području Grada Pakraca,
- MJERA 2: Financijska pomoć mladoj obitelji pri kupnji stambenog objekta radi rješavanja vlastitog stambenog pitanja na području Grada Pakraca,
- MJERA 3: Financijska pomoć mladoj obitelji pri izgradnji stambenog objekta radi rješavanja vlastitog stambenog pitanja na području Grada Pakraca,
- MJERA 4: Financijska pomoć mladoj obitelji pri rekonstrukciji stambenog objekta radi rješavanja vlastitog stambenog pitanja na području Grada Pakraca.

Osim navedenog, provodi se i program ''TRI PLUS'', prema Programu demografskih i pronatalitetnih mjera Grada Pakraca. Pravo na dodjelu imaju obitelji s troje ili više djece koja su u dobi od 0 do 18 godina starosti, odnosno do 25 godina starosti ukoliko se redovno školuju ili im je utvrđen

invaliditet radi kojega nisu zaposleni, a čiji članovi nisu u sustavu socijalne skrbi kao primatelji zajamčene minimalne naknade te imaju prijavljeno prebivalište i čine zajedničko kućanstvo na području Grada Pakraca, i to za:

a) troškove stanovanja;

1. godišnji iznos komunalne naknade za objekt stanovanja sukladno veličini stambene jedinice i položaju objekta ukoliko obveza glasi na njihovo ime,
2. mjesečni iznos za komunalne i druge režijske troškove koji će se iznos isplaćivati na tekući račun korisnika.

b) dodjelu pomoći za plaćanje 50% mjesečne cijene redovnog programa dječjeg vrtića za dijete koje pohađa redovni program vrtića, a koji isto pravo ne ostvaruje po drugim osnovama.

c) dodjelu pomoći za podmirivanje troškova prijevoza, odnosno pravo na povrat iznosa plaćenog za povratnu studentsku voznu kartu djetetu, javnim prijevozom vlakom ili autobusom na relaciji; mjesto studiranja u Republici Hrvatskoj – Pakrac ili obrnuto, jednom mjesečno do najviše 10 puta godišnje.

Pokazatelj ishoda: broj korisnika programa
Početna vrijednost (2025.g.): 112
Ciljana vrijednost (2029.g.): 150

Mjera 13. Jačanje transparentnosti, upravljanje i digitalizacije javne uprave

Posebni cilj 2.7. Unaprijediti učinkovitost javne uprave i upravljanje javnom imovinom

Aktivnost 2.7.1. Digitalizacija gradske uprave

S ciljem digitalizacije rada gradske uprave i s ciljem povećanja učinkovitosti, ali i transparentnosti, Gradska uprava Grada Pakraca planira provesti digitalizaciju svojeg rada. Sve navedene mjere i aktivnosti doprinose posebnom cilj 4.1. Razviti potpomognuta područja i područja s razvojnim posebnostima.

Pokazatelj ishoda: broj digitaliziranih procesa i usluga gradske uprave
Početna vrijednost (2025.g.): 3
Ciljana vrijednost (2029.g.): 12

6. INDIKATIVNI FINANCIJSKI OKVIR ZA PROVEDBU MJERA

R.b.	Mjera iz PP-a	Iznos 2026.	Iznos 2027.	Iznos 2028.	Iznos 2029.	UKUPNO (2026. – 2029.)	Iznos utrošenih proračunskih sredstava u 2025. godini	UKUPNO (2025. – 2029.)
1.	Mjera 1. Razvoj poduzetništva i obrtništva	88.010,00 €	92.977,50 €	95.000,00 €	97.000,00 €	372.987,50 €	159.666,12 €	532.653,62 €
2.	Mjera 2. Razvoj poduzetničke potporne infrastrukture	17.600,00 €	18.480,00 €	81.333,33 €	100.000,00 €	217.413,33 €	- €	217.413,33 €
3.	Mjera 3. Razvoj i primjena inovacija s naglaskom na IKT,umjetnu inteligenciju, robotiku i digitalizaciju	0,00 €	0,00 €	150.000,00 €	130.000,00 €	280.000,00 €	- €	280.000,00 €
4.	Mjera 4. Ulaganje u javnu turističku infrastrukturu	165.000,00 €	173.250,00 €	53.000,00 €	60.000,00 €	451.250,00 €	193.875,00 €	645.125,00 €
5.	Mjera 5. Brendiranje uz valorizaciju i prezentaciju kulturne i prirodne baštine i enogastronomije	272.696,60€	286.331,43 €	50.000,00 €	50.000,00 €	659.028,03 €	2.148.950,00 €	2.807.978,03 €

6.	Mjera 6. Ulaganje u sustav odgoja, obrazovanja i znanosti	1.493.532,20 €	1.565.208,81 €	743.813,33 €	743.813,33 €	4.546.367,67 €	1.959.730,00 €	6.506.097,67 €
7.	Mjera 7. Ublažavanje socioekonomskih razlika stanovništva	77.000,00 €	80.850,00 €	95.000,00 €	95.000,00 €	347.850,00 €	- €	347.850,00 €
8.	Mjera 8. Povećanje kvalitete usluga u sustavu socijalne skrbi	692.770,00 €	291.368,00 €	300.000,00 €	400.000,00 €	1.684.138,00 €	- €	1.684.138,00 €
9.	Mjera 9. Povećanje kvalitete usluga u zdravstvu	47.510,00 €	56.710,50 €	60.000,00 €	70.000,00 €	234.220,50 €	- €	234.220,50 €
10	Mjera 10. Podupiranje aktivnosti OCD-a	36.960,00 €	38.808,00 €	33.300,00 €	33.300,00 €	142.368,00 €	43.000,00 €	185.368,00 €
11	Mjera 11. Podupiranje aktivnosti udruga proizašlih iz Domovinskog rata	18.980,00 €	21.829,50 €	30.000,00 €	30.000,00 €	100.809,50 €	22.150,00 €	122.959,50 €
12	Mjera 12. Poticanje pronatalitetne politike	137.500,00 €	144.375,00 €	150.000,00 €	160.000,00 €	591.875,00 €	70.000,00 €	661.875,00 €

13	Mjera 13. Jačanje transparentnosti, upravljanje i digitalizacije javne uprave	4.070,00 €	4.273,50 €	60.000,00 €	30.000,00 €	136.802,50 €	- €	136.802,50 €